

Návrh

ZÁKON

ze dne... 2020,

kterým se mění zákon č. 276/2003 Sb., o Antarktidě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 276/2003 Sb., o Antarktidě a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb. a zákona č. 183/2017 Sb., se mění takto:

1. V § 1 odst. 1 se slovo „mezinárodních“ nahrazuje slovem „mezinárodněprávních“.
2. V § 2 se na konci písmene g) tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena h) až l), která znějí:

„h) provozovatelem fyzická nebo právnická osoba, která organizuje činnosti, jež mají být prováděny v Antarktidě,

i) lodí plavidlo jakéhokoli typu provozované v mořském prostředí, a to včetně plavidel na podvodních křídlech, vznášedel, ponorných plavidel, ekranoplánů a pevných nebo plovoucích plošin,

j) ekologickou havárií událost, která má za následek, nebo v jejímž důsledku bezprostředně hrozí, že bude mít významný a škodlivý dopad na životní prostředí Antarktidy,

k) nápravným opatřením přiměřená opatření přijatá po nastalé ekologické havárii za účelem předejít dopadu této havárie nebo minimalizovat či zastavit její dopad, včetně určení rozsahu této havárie a jejího dopadu.“

3. V § 3 odst. 1 se slovo „mezinárodními“ nahrazuje slovem „mezinárodněprávními“.

4. V § 3 se doplňuje odstavec 5, který zní:

„(5) Zakazuje se vystupování osob na pevninu v Antarktidě z plavidel přepravujících cestující v počtu uvedeném v prováděcím právním předpise. Prováděcí právní předpis dále stanoví podmínky přistání plavidel, na která se nevztahuje zákaz podle věty první, a podmínky vstupu na pevninu v Antarktidě z těchto plavidel.“

5. § 6 a 7 se včetně nadpisu a poznámek pod čarou č. 10 až 14 zrušují.

6. § 8 včetně nadpisu zní:

„§ 8

Povolení

(1) České osoby mohou vstoupit do Antarktidy nebo provádět činnosti v Antarktidě pouze na základě povolení vydaného na žádost. V řízení o vydání povolení vychází Ministerstvo životního prostředí (dále jen „ministerstvo“) ze základních zásad ochrany životního prostředí Antarktidy stanovených v čl. 3 Protokolu.

(2) Povolení k zasahování do populací nebo stanovišť geograficky původních rostlin a živočichů v Antarktidě lze vydat pouze

a) k opatření vzorků pro vědecké účely,

b) k opatření vzorků pro muzea, herbária a botanické zahrady nebo pro jiné vzdělávací instituce,

c) k opatření vzorků pro zoologické zahrady, avšak pokud jde o původní savce nebo ptáky pouze v případě, že tyto vzorky nelze získat z jinde existujících sbírek v zajetí, nebo že existuje závažný požadavek na uchování,

d) k odstranění nevyhnutelných následků vědeckých činností,

e) k přípravě stavby a provozu vědeckých podpůrných zařízení.

(3) Povolení k zasahování do populací nebo stanovišť geograficky původních rostlin a živočichů v Antarktidě nebo k odběru zvláště chráněných antarktických druhů rostlin a živočichů obsahuje podmínky, jimiž se zajistí, že

a) nebude odebráno více místních savců, ptáků, bezobratlých nebo rostlin, než je nezbytně nutné pro účely uvedené v odstavci 2,

b) budou usmrceny jen malé počty místních savců nebo ptáků a v žádném případě nebude usmrceno více savců nebo ptáků z místních populací, než může ve spojení s jinými povolenými odběry obvykle nahradit přirozená reprodukce v následující sezoně, a

c) zachová se rozmanitost druhů, jakož i stanovišť, které jsou podstatné pro jejich existenci, a rovnováha ekosystémů v Antarktidě a ekosystémů závislých a přidružených.

(4) Povolení pro odběr zvláště chráněných antarktických druhů ministerstvo nevydává, pokud odběr není nutný pro závažný vědecký účel, ohrozil by přežití nebo obnovení těchto druhů nebo místní populace či bylo-li by při odběru použito smrtící techniky, ačkoliv by takový postup nebyl nezbytný. Seznam zvláště chráněných antarktických druhů stanoví prováděcí právní předpis.

(5) Povolení k dovozu geograficky nepůvodních druhů rostlin, živočichů a mikroorganismů lze vydat pouze k dovozu kultivovaných rostlin a jejich rozmnožovacích propagulí pro kontrolované použití a druhů živých organismů pro kontrolované experimentální použití. V povolení podle věty první musí být upřesněny druhy, počet druhů, případně věk a pohlaví druhů, které mají být vysazovány, spolu se zdůvodněním vysazování a uvedením preventivních opatření, která je třeba přijmout k zabránění úniku nebo styku s faunou nebo flórou v Antarktidě.

(6) Povolení vydává ministerstvo po projednání s Ministerstvem zahraničních věcí.

(7) Povolení se nevyžaduje pro činnosti, které již byly české osobě povoleny některou jinou smluvní stranou Smlouvy.

(8) Ministerstvo povolení nevydává, pokud

a) česká osoba nesplnila podmínky stanovené tímto zákonem, nebo

b) činnost plánovaná českou osobou by byla v rozporu se základními zásadami ochrany životního prostředí Antarktidy stanovenými v čl. 3 Protokolu, nebo

c) česká osoba, která žádá o vydání povolení, závažným způsobem porušila povinnosti nebo zákazy stanovené tímto zákonem nebo rozhodnutím vydaným na jeho základě v období posledních 10 let přede dnem podání žádosti.

(9) Ministerstvo rozhodne o žádosti ve lhůtě 60 dnů.“.

7. V § 9 odst. 2 písmeno e) zní:

„e) označení místa, kde budou činnosti v Antarktidě prováděny, místa pro doručování písemností a funkční kontaktní spojení v Antarktidě,“.

8. V § 9 odst. 2 písm. f) se slova „podle § 8 odst. 1 písm. e)“ nahrazují slovy „ke vstupu na zvláště chráněné antarktické území“.

9. V § 9 se na konci odstavce 2 tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena h) a i), která znějí:

„h) pohotovostní plán podle § 23b, včetně informací o opatřeních k zajištění ochrany zdraví a bezpečnosti, o opatřeních k pátracím a záchranným operacím a k zajištění lékařské péče a evakuace. Tyto plány nebudou závislé na podpoře jiných subjektů bez jejich písemného souhlasu, který se v takovém případě přikládá k žádosti,

i) plán nakládání s odpady pro každé stálé stanoviště, pro polní tábory obecně a pro každou loď vyjma malých člunů, jež jsou částí provozů stálých stanovišť nebo lodí, a se zřetelem k existujícím plánům pro nakládání s odpady na plavidlech na moři. Náležitosti plánu nakládání s odpady a požadavky na jeho naplňování stanoví prováděcí právní předpis.“.

10. V § 9 odst. 3 písmeno d) zní:

„d) dokladem o uzavření pojistné smlouvy nebo dokladem o vytvoření dostatečné finanční rezervy, která zaručí náhradu nákladů na případné záchranné operace, lékařskou péči a evakuaci v Antarktidě, na odstranění škod na životním prostředí Antarktidy nebo nákladů na nápravná opatření vyplývající z odpovědnosti za ekologické havárie,“.

11. V § 10 se za slova „vydáno na základě“ vkládají slova „zjišťovacího řízení (§ 14),“ a za slova „těchto vlivů“ se vkládají slova „a závěrečnou zprávu o pobytu, která obsahuje časový a věcný průběh a popis všech realizovaných činností a dosažených výsledků a cílů“.

12. V § 10 odst. 3 se slova „nebo do jazyka francouzského“ zrušují.

13. V § 10 se odstavec 4 zrušuje.

14. V § 11 odst. 1 se věta druhá nahrazuje větou „Ministerstvo může z vlastního podnětu změnit nebo zrušit pravomocné povolení, pokud zjistí, že jím povolená činnost vede k vlivům na životní prostředí Antarktidy, které jsou neslučitelné se zásadami stanovenými v čl. 3 Protokolu nebo hrozí, že povolená činnost povede k takovým vlivům.“.

15. V § 11 se odstavec 2 zrušuje.

Dosavadní odstavce 3 a 4 se označují jako odstavce 2 a 3.

16. V § 11 odst. 2 větě první se za slova „ jsou povinny“ vkládají slova „okamžitě zanechat činnosti vykonávané na základě zrušeného povolení a“ a věta poslední se zrušuje.

17. V § 11 se za odstavec 2 vkládá nový odstavec 3, který zní:

„(3) České osoby jsou povinny mít u sebe během pobytu v Antarktidě originál či kopii povolení vydaného ministerstvem a jeho úřední překlad do angličtiny nebo originál či kopii povolení vydaného jiným státem.“.

Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 4.

18. § 12 včetně poznámky pod čarou č. 28 zní:

„§ 12

(1) Ministerstvo informuje Ministerstvo zahraničních věcí o jím vydaném povolení podle § 8, a to do 30 dnů od jeho vydání.

(2) Povolení podle § 8 nenahrazuje povolení nebo jiné oprávnění k činnostem vyžadované jinými právními předpisy²⁸⁾.

²⁸⁾ Například zákon č. 263/2016 Sb., atomový zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy), ve znění pozdějších předpisů.“.

19. § 13 včetně nadpisu zní:

„§ 13

Předmět posuzování vlivů

Předmětem posuzování vlivů na životní prostředí v Antarktidě jsou všechny činnosti povolované podle § 8, včetně změn těchto činností.“.

20. V § 18 se odstavce 4 až 6 zrušují.

21. § 19 včetně nadpisu a poznámky pod čarou č. 29 zní:

„§ 19

Dovoz nepůvodních druhů živočichů, rostlin a mikroorganismů do Antarktidy

(1) Zakazuje se dovoz geograficky nepůvodních druhů rostlin, živočichů a mikroorganismů do Antarktidy, s výjimkou dovozu na základě povolení. V případě nepovoleného dovozu geograficky nepůvodních druhů jsou české osoby povinny je odstranit, s výjimkou případů, kdy by tím vznikl větší nepříznivý dopad na životní prostředí.

(2) Zákaz podle odstavce 1 se nevztahuje na dovoz potravin²⁹⁾, za předpokladu, že nejsou za tímto účelem dovážena do Antarktidy živá zvířata. Dovážená vykušaná drůbež jako potravina musí být opatřena certifikátem, že není postižena Newcastleskou nemocí, tuberkulózou nebo

infekcemi způsobenými kvasinkami.

(3) Zakazuje se přivádět psy na pevninu, ledovcové šelfy nebo ledovce na moři v Antarktidě.

(4) Dovoz nesterilní půdy do Antarktidy je zakázán.

²⁹⁾ § 2 zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.“.

Poznámka pod čarou č. 17 se zrušuje.

22. V § 20 se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno g), které zní: „g) dodržovat plán nakládání s odpady zpracovaný podle § 9 odst. 2 písm. i).“.

23. V § 21 se slova „, nesterilní půdy“ a slova „podle tohoto zákona (§ 8 odst. 1 písm. i)“ zrušují.

24. § 23 včetně nadpisu zní:

„§ 23

Ukládání odpadu do moře

(1) Je zakázáno odstraňovat do moře umělé hmoty, včetně syntetických lan, syntetických rybářských sítí a syntetických pytlů na odpadky.

(2) Je zakázáno odstraňovat do moře odpady, včetně papírových výrobků, textilií, skla, kovu, lahví, hliněného či porcelánového nádobí, popela ze spalování, odpadního řeziva, potahových a obalových materiálů.

(3) Do moře je možné odstraňovat potravinové odpady ve vzdálenosti více než 12 námořních mil od nejbližší země nebo ledového příkrovu, pokud prošly drtičem nebo mlýnem a jsou tak jemně rozdrčeny nebo rozemlety, že mohou projít sítím s otvory nejvýše 25 mm velkými.“.

25. Za část sedmou se vkládá nová část osmá, která včetně nadpisu zní:

„ČÁST OSMÁ

ODPOVĚDNOST ZA EKOLOGICKÉ HAVÁRIE

§ 23a

České osoby jsou povinny přijmout preventivní opatření, aby se snížilo riziko ekologických havárií a jejich potenciálních nepříznivých dopadů.

§ 23b

Provozovatel je povinen před zahájením činnosti v Antarktidě vypracovat pohotovostní plán obsahující nápravná opatření pro případ nehod s možným nepříznivým dopadem na životní prostředí Antarktidy nebo závislé a přidružené ekosystémy. Pohotovostní plán musí být aktuální po celou dobu provádění činnosti v Antarktidě. Náležitosti pohotovostního plánu včetně návrhů nápravných opatření stanoví prováděcí právní předpis.

§ 23c

(1) V případě vzniku ekologické havárie jsou provozovatel nebo české osoby povinni okamžitě a účinně zasáhnout proti ekologické havárii způsobené jejich činností.

(2) Provozovatel nebo české osoby jsou povinni bezodkladně informovat ministerstvo o ekologické havárii způsobené jejich činností.

§ 23d

Pokud by se ukázalo, že činnost povolená podle zákona způsobuje nebo hrozí způsobit nepředvídanou škodu na životním prostředí Antarktidy, musí být tato činnost okamžitě ukončena.

§ 23e

Provozovatel, který nepřijme okamžité a účinné nápravné opatření proti ekologické havárii způsobené jeho činností, je povinen uhradit náklady na nápravné opatření smluvní straně Smlouvy, která je přijala. Náhrada musí pokrýt náklady na přijaté nápravné opatření.

§ 23f

Pokud nebyla splněna povinnost podle § 23c odst. 1 a žádnou smluvní stranou Smlouvy nebylo přijato nápravné opatření, provozovatel je povinen uhradit náklady na nápravné opatření ministerstvu. Tato náhrada bude zaplácena do fondu spravovaného sekretariátem Smlouvy o Antarktadě. Náhrada musí odpovídat účelně vynaloženým nákladům na nápravné opatření, které mělo být přijato.

§ 23g

(1) Provozovatel není odpovědný podle § 23e a 23f, pokud prokáže, že ekologická havárie byla způsobena:

- a) konáním nebo opomenutím nezbytným k ochraně lidského života nebo bezpečnosti,
- b) událostí, která v podmínkách Antarktidy představuje přírodní katastrofu výjimečného charakteru, jež nemohla být rozumně předpokládána, a to za předpokladu, že byla přijata veškerá rozumná preventivní opatření, jejichž cílem bylo snížit riziko ekologických havárií a jejich potenciální nepříznivý dopad,
- c) teroristickým činem,
- d) aktem válečného jednání proti činnostem provozovatele, nebo
- e) opatřením povoleným smluvní stranou Smlouvy k nápravě ekologické havárie způsobené činností jiného provozovatele, který nepřijal nápravné opatření podle § 23c odst. 1.

(2) Pokud byla ekologická havárie způsobena činnostmi dvou nebo více provozovatelů, pak ti mají společnou a nerozdílnou odpovědnost, s výjimkou případů, kdy provozovatel prokáže, že pouze část ekologické havárie je způsobena jeho činností, poté je odpovědný pouze za tuto část.

§ 23h

(1) Byla-li ekologická havárie způsobena událostí související s provozem lodi, je odpovědnost provozovatele omezena částkami a kritérii stanovenými prováděcím právním předpisem. V ostatních případech je odpovědnost provozovatele omezena částkou 3 000 000 zvláštních práv čerpání definovaných Mezinárodním měnovým fondem.

(2) Odpovědnost není omezena, pokud se prokáže, že k ekologické havárii došlo v důsledku konání nebo opomenutí provozovatele spáchaného úmyslně nebo z hrubé nedbalosti.

(3) Provozovatel je povinen zabezpečit a po dobu činnosti v Antarktidě udržovat finanční zajištění na krytí odpovědnosti podle § 23e a 23f, a to až do výše použitelných limitů stanovených podle odstavce 1.

§ 23i

Právo smluvní strany Smlouvy na náhradu ze strany provozovatele podle § 23e zaniká, pokud dotčená smluvní strana Smlouvy nepodala žalobu u příslušného národního soudu provozovatele do 3 let od zahájení provádění nápravného opatření nebo do 3 let od data, kdy se smluvní strana Smlouvy, která podala žalobu, dozvěděla nebo měla rozumnou možnost dozvědět se o totožnosti provozovatele, podle toho, co nastane později. Právo na náhradu zaniká, pokud žaloba nebyla podána do 15 let od data zahájení nápravného opatření.“

Dosavadní části osm až třináct se označují jako části devět až čtrnáct.

26. V § 24 písm. a) se slova „přijímá ohlášení podle tohoto zákona (§ 6) a“ zrušují.

27. V § 24 písm. b) se slova „přijatých ohlášení“ nahrazují slovem „žádostí“.

28. V § 24 písm. c) se slova „přijatých ohlášeních a“ zrušují.

29. V § 24 písmena g) a h) znějí:

g) koordinuje činnosti českých osob v Antarktidě a podílí se na přípravě výzkumných činností v Antarktidě ve spolupráci s příslušnými institucemi Akademie věd České republiky, veřejných výzkumných institucí, výzkumných organizací a veřejných vysokých škol a v dohodě s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a s Ministerstvem zahraničních věcí,

h) prováděcím právním předpisem stanoví vzor zvláštního průkazu pozorovatele (§ 26 odst. 4),“.

30. V § 24 se na konci písmene h) tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena i) a j), která znějí:

„i) v případech, kdy není dána působnost Ministerstva zahraničních věcí, poskytuje v souladu s příslušnými mezinárodními smlouvami informace jejich smluvním stranám či Výboru,

j) poskytuje Ministerstvu zahraničních věcí nezbytnou součinnost za účelem poskytování informací podle § 25 písm. b).“.

31. V § 25 písmeno b) zní:

„b) v souladu se Smlouvou a Protokolem a jinými mezinárodněprávními závazky poskytuje informace ostatním smluvním stranám, Poradnímu shromáždění a příslušným mezinárodním organizacím.“.

32. V § 26 odst. 1 větě poslední se slova „pracovněprávním vztahu k České republice zastoupené ministerstvem“ nahrazují slovy „zaměstnaneckém vztahu k ministerstvu nebo Ministerstvu zahraničních věcí“.

33. V § 27 odstavec 1 zní:

„(1) Fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

- a) poruší zákaz podle § 3 odst. 3 nebo 5,
- b) vstoupí do Antarktidy a pobývá zde bez povolení podle § 8 nebo nedodržuje podmínky stanovené v tomto povolení,
- c) uvede v žádosti o povolení podle § 8 nepravdivé nebo zkreslené údaje,
- d) v rozporu s § 11 odst. 3 nemá u sebe během pobytu v Antarktidě originál či kopii povolení vydaného ministerstvem nebo jeho úřední překlad do angličtiny nebo originál či kopii povolení vydaného jiným státem,
- e) poruší některý ze zákazů souvisejících s dovozem nepůvodních druhů živočichů, rostlin a mikroorganismů do Antarktidy podle § 19 odst. 1, 3 nebo 4,
- f) poruší některou z povinností při nakládání s odpadem podle § 20 odst. 1,
- g) poruší některý ze zákazů při nakládání s odpadem podle § 20 odst. 3,
- h) v rozporu s § 23a nepřijme preventivní opatření,
- i) v rozporu s § 23b nevypracuje pohotovostní plán nebo jej neaktualizuje po celou dobu provádění činnosti v Antarktidě,
- j) v rozporu s § 23c okamžitě a účinně nezasáhne proti ekologické havárii způsobené její činností nebo bezodkladně neinformuje ministerstvo o ekologické havárii způsobené její činností,
- k) v rozporu s § 23d neukončí povolenou činnost, která způsobuje nebo hrozí způsobit nepředvídanou škodu na životním prostředí Antarktidy,
- l) v rozporu s § 23h odst. 3 nezabezpečí nebo neudrží finanční zajištění na krytí odpovědnosti podle § 23e a 23f,
- m) neumožní prohlídky a kontroly prováděné pozorovateli podle § 26, neposkytne jim součinnost nebo neodkladně neprovede opatření k nápravě pozorovatelem zjištěných nedostatků.“.

34. V § 30 odst. 2 se slova „§ 7 odst. 3 písm. e) a“ zrušují.

35. § 31 zní:

„§ 31

Ministerstvo vydá vyhlášku k provedení § 8 odst. 4, § 9 odst. 2 písm. i), § 23b, § 23h odst. 1 a § 24 písm. h). Ministerstvo může vydat vyhlášku k provedení § 3 odst. 5, § 14 odst. 2, § 15 odst. 8 a § 16 odst. 12.“.

36. Část třináctá se včetně nadpisu zrušuje.

Dosavadní část čtrnáctá se označuje jako část třináctá.

Přechodné ustanovení

Práva a povinnosti založené dosavadními právními předpisy zůstávají zachovány. Řízení zahájená a neskončená do dne nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních předpisů.

Čl. III

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. července 2021, s výjimkou ustanovení čl. I bodu 25, který nabývá účinnosti dnem vyhlášení přílohy VI Protokolu ve Sbírce mezinárodních smluv.